

Nr 354.

Av herr **Andersson** i Stockholm **m. fl.**, om vissa ändringar i den kommunala beskattningen.

I årets trontal förebådar regeringen förslag om sänkning av repartitions- talet för skatten å jordbruksfastighet, och en kungl. kommitté har i framlagt betänkande föreslagit lindring av bolagens beskattning. I blotta framläggandet av dessa förslag ligger ett erkännande av att skattelagen är behäftad med stora brister. Utan att på något sätt gå händelserna i förväg vilja vi erinra om, att den kommunistiska gruppen vid skattelagens framläggande pekade på det oegentliga uti, att repartitionstalet för jordbruksfastighet sattes så högt, sam- tidigt gruppen krävde införande av näringsskatt. Medan vi sålunda finna en sänkning av jordbruksfastighetsskattens repartitionstal riktig, måste vi dock redan nu säga ifrån, att vi icke kunna godtaga en sänkning av bolagens skatter. En reform även här är nödvändig men icke i den riktning som anvisas i kom- mittébetänkandet men väl den rakt motsatta riktningen. Redan nu stå bolag och innehavare av industriell verksamhet i en gynnad undantagsställning. Dessa äga rätt att efter behag företaga inskränkningar och inställande av driften utan att det ringaste bekymra sig om de arbetare som drabbas därav. Stat och kommun, framför allt de senare med den arbetslöshetspolitik staten bedriver, samt arbetarnas organisationer få taga konsekvenserna därav. Bolagen bekymra sig föga om genom deras tillvägagångssätt kommunerna förvandlas till fattig- hus, så som det inträffat i Nedertorneå (Seskarö) m. fl. platser. En närings- skatt skulle i någon mån tvingat bolagen och industriföretagen att deltaga i de utgifter, som de själva framtvingat.

Redan nu äro arbetarnas och de mindre inkomsttagarnas skatter allt för tunga. Varje åtgärd för att lätta bolagens skattebördor kommer att göra dem ännu tyngre.

Verkningarna av kommunalskattelagen och förhållandena själva ha visat på nödvändigheten av att lätta de skattebördor, som nu läggas på de lägre in- komsttagarna. Beskattningen sträcker sig numera djupare ned än vad den tidigare gjort. Lagstiftningen har tillgodogjort sig penningvärdets fall genom att låta beskattningen sträcka sig långt nedanför vad som kan anses vara existensminimum för den skattskyldige. Genom att den s. k. bankningen till- lämpas vid bestämmandet av ortsavdragens storlek, får den lägre inkomst- tagaren tillgodoräkna sig ett lägre ortsavdrag än den högre. Den lägre in- komsttagaren blir därigenom pressad till det yttersta. Sålunda får en skatte- betalare i Stockholm med familj på hustru och två barn och en taxerad in- komst på 10,000 kronor ett sammanlagt ortsavdrag, enligt kommunalskattelagen,

på kronor 1,650 kronor, medan en skattebetalare, som har lika stor familj men endast 2,000 kronor taxerad inkomst, får ett ortsavdrag på 1,550 kronor. Är skattebetalarens taxerade inkomst ännu mindre, minskas ortsavdraget i förhållande därtill. Om skattebetalaren icke förstått att skaffa sig en inkomst upp till ett visst belopp, så får han, enligt nu gällande skattelag, även skatta för denna sin obetänksamhet. Enligt det anförda exemplet får han erlægga skatt för en hel skattekrona mer.

Att utkräva skatt av en familj på fyra personer med 2,000 kronor taxerad inkomst, om denna är bosatt i Stockholm eller annorstädes inom femte ortsgruppen, måste sägas vara rena rofferiet. Så sker dock, och man går för en dylik familj så långt som till 1,120 kronor taxerad inkomst. Det är givet, att det skattefria beloppet måste sättas till en högre summa än den, som nu är fastställd. Arbetarna och de mindre inkomstagarna i övrigt ha rätt att kräva, att det belopp, som måste anses utgöra minimum för en familjs existens, skall undantagas från beskattning. För den statliga beskattningen har man ansett sig ha skyldighet att åtminstone i någon mån beakta kravet på ett skattefritt existensminimum, även om de avdrag, som därvidlag stipulerats, äro satta i underkant. När det däremot gällde den kommunala beskattningen prutade man ner dessa avdrag till hälften. Kommunalaskatten är i och för sig tyngre än den statliga, men blev det i långt högre grad genom prutningen på det skattefria avdraget. Om motivet härvidlag varit, att ett skattefritt existensminimum till samma belopp som det, vilket upptagits vid statsbeskattningen, skulle i allt för stor utsträckning gynna de högre inkomstagarna och de förmögna, så hade det funnits möjligheter att på annat sätt låta dem kompensera avdraget än att, som nu sker, pålägga de lägre inkomstagarna en skattebörd, under vilken de digna.

En invändning, som göres när man för frågan om högre ortsavdrag vid kommunalbeskattningen på tal, är, att skatterna därigenom skulle komma att stiga till allt för stora belopp i synnerhet i de små landsbygdskommunerna. Vad är det då som mest tynger kommunernas budgeter? Jo, sådana uppgifter som staten pålagt dem, men som staten i gengäld endast till en liten del ger kommunerna ersättning för. Till dessa uppgifter höra främst folkskolan, fattigvården, barnavården och kyrkan. Enligt Sveriges officiella statistik hade landets kommuner följande *nettoutgifter*, sedan statsbidrag och andra inkomster frändragits, för dessa uppgifter: Landskommunerna (1928): Folkskolan 35,6 proc. av kommunalskatten, fattigvården 26,4 proc., barnavården 4,5 proc. samt kyrkan 17,3 proc. av kommunalskatten. Städerna (1929): Folkskolan 16,1 proc., fattigvården 6,1 proc., barnavården 3,4 proc. samt kyrkan 4,8 proc. av kommunalskatten.

Kommunernas och i synnerhet de små landsbygdskommunernas nu i de flesta fall tunga skattebörd skulle avsevärt lättas, om staten i tillräcklig utsträckning bidroge till de utgifter, vilka staten borde ha skyldighet att bära ensam, eller till vilkas täckande staten borde anse sig skyldig lämna långt

högre bidrag än vad som nu sker. Därmed skulle det också finnas en möjlighet att befria de lägsta inkomsttagarna från erläggande av skatt.

Skattebefrielsen eller lättandet av de lägre inkomsttagarnas skattebörda får emellertid icke göras beroende av direkta statsbidrag till kommunerna för rent statliga eller halvstatliga uppgifter. Den frågan måste lösas på det oaktat, och kommunernas minskade skatteinkomster få kompenseras på annat sätt.

Ehuru vi anse, att de belopp, vilka upptagits såsom ortsavdrag vid den statliga beskattningen, icke täcka vad som bör vara existensminimum, anse vi oss emellertid böra stanna därvid och föreslå, att ortsavdragen vid kommunal beskattning fastställas till samma belopp, eller för grupp I: grundavdrag 680 kr. och familjeavdraget 320 kr., grupp II: resp. 760 kr. och 320 kr., grupp III: resp. 840 kr. och 360 kr., grupp IV: resp. 920 kr. och 360 kr. samt grupp V: resp. 1,000 kr. och 400 kr.

En familj på man, hustru och två barn i grupp V och med en taxerad inkomst på 2,200 kr. (= intjänt inkomst på omkring 2,400 à 2,500 kr.) skulle därigenom bli befriad från kommunal beskattning. En familj av samma storlek skulle i grupp I bli fri från kommunal beskattning, om den taxerade inkomsten stannar vid 1,640 kr.

De skattebördor, som de mindre bärkraftiga härigenom befrias ifrån, böra givetvis läggas på dem, som ha tillräcklig ekonomisk styrka att bära bördorna. Detta kan göras genom en utveckling av den kommunala progressivskatten och utjämningskatten.

Den kommunala progressivskatten borde, enligt vår mening, vara huvudskatten i stället för som den nu är en tilläggsskatt, vilken kommer de kommuner tillgodo, som ha förmånen av att inom sig hysa förmögna eller höga inkomsttagare. Den kommunala progressivskatten bör sålunda uttagas efter en skala med betydligt skarpare stegring än den nuvarande varjämte den dubbla bgränsningen av skatten bör borttagas, d. v. s. att bestämmelserna om "att grundbeloppet icke må i något fall överstiga 4,5 proc. av det beskattningsbara beloppet" samt "åtgår ej hela den tillgängliga andelen av grundbeloppet, skall återstoden ej uttagas" bortfaller. I stället för den sistnämnda bestämmelsen anse vi, att den del av progressivskatten, som enligt bestämmelserna ej åtgår inom beskattningskommunerna, skall överföras till utjämningskattefonden.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen må besluta, att de kommunala ortsavdragen fastställas sålunda: Grupp I grundavdrag 680 kronor, familjeavdrag (lika belopp för hustru och barn) 320 kronor, grupp II grundavdrag 760 kronor, familjeavdrag 320 kronor, grupp III grundavdrag 840 kronor, familjeavdrag 360 kronor, grupp IV grundavdrag 920 kronor, familjeavdrag 360 kronor samt

grupp V grundavdrag 1,000 kronor och familjeavdrag 400 kronor;

att den kommunala progressivskatten fastställs enligt följande grunder:

För andra skattskyldiga än svenska aktiebolag och svenska solidariska bankbolag utgör progressivskattens grundbelopp för den del av det till kommunal progressivskatt beskattningsbara beloppet (bestämt i § 2 Förordning om kommunal progressivskatt) som överstiger:

3,000 kronor men ej	9,000 kronor	0,5	%
9,000	15,000	”	1	%
15,000	25,000	”	2	%
25,000	35,000	”	3	%
35,000	50,000	”	4	%
50,000	75,000	”	5	%
75,000	100,000	”	6	%
100,000	150,000	”	7	%
150,000	200,000	”	8	%
200,000	500,000	”	9	%
500,000	—	10	%

För svenskt aktiebolag eller svenskt solidariskt bankbolag fastställs progressivskattens grundbelopp i förhållande till det beskattningsbara beloppet efter ett procenttal som utgör fem fjrtiondelar av det belopp, varmed den enligt 18 § b) förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för bolaget beräknade inkomstprocenten överstiger 5;

att bestämmelserna om begränsningarna av progressivskatten till resp. 4,5 proc. och 3,75 proc. av det beskattningsbara beloppet borttages;

att den del av kommunal progressivskatt, som ej åtgår vid tillämpningen av i förordningen om kommunal progressivskatt givna bestämmelser, skall användas till lättandet av skattebördan i skattetyngda kommuner och i enlighet därmed överförs till skatteutjämningsfonden.

Slutligen hemställs att utskottet måtte inarbeta förslagen i respektive lagrum.

Stockholm den 22 januari 1932.

Edoff Andersson.

Aug. Spångberg.

Oscar Öhman.

K. Kilbom.

Nils Flyg.

Verner Karlsson.

Viktor Herou.

J. P. Dahlén.